

De ‘redelijk handelend en redelijk bekwaam beroepsbeoefenaar’ in het tuchtrecht

Maurice Mooibroek¹

De auteur signaleert dat tuchtrechters kennelijk steeds vaker menen dat toetsing aan de tuchtmaatstaf neerkomt op de norm van de ‘redelijk handelend en redelijk bekwaam beroepsgenoot.’ De auteur herkent hierin de civielrechtelijke beroepsaansprakelijkheidsnorm en betoogt dat met een dergelijke tuchtrechtelijke beoordeling een stap wordt gezet in de richting van een ‘technisch georiënteerd tuchtrecht’.

1. Inleiding

Zowel de civiele rechter als de tuchtrechter kunnen het handelen van een beroepsbeoefenaar beoordelen, hetgeen zij ieder aan de hand van hun eigen maatstaf doen. Civielrechtelijk moet de beroepsbeoefenaar de zorgvuldigheid betrachten van een redelijk handelend en redelijk bekwaam beroepsgenoot.² Tuchtrechtelijk dient een beroepsbeoefenaar niet in strijd te handelen met de voor zijn beroep geldende tuchtnorm: zo dient de medicus te handelen overeenkomstig de zorg die hij behoort te betrachten tegenover de patiënt of diens naaste betrekkingen dan wel te zorgen dat hij het belang van een goede individuele gezondheidszorg niet schaadt.³ Daarnaast dient een advocaat zich (om tuchtrechtelijk vrijuit te gaan) te onthouden van handelen in strijd met de zorg die hij als advocaat behoort te betrachten ten opzichte van (kortweg) de rechtszoekende, dan wel ‘enig handelen of nalaten dat een behoorlijk advocaat niet betaamt’.⁴

Opvallend is dat deze tuchtrechtelijke normen en de civielrechtelijke beroepsaansprakelijkheidsnorm taalkundig erg op elkaar lijken en de indruk wekken dat zij in wezen op hetzelfde neerkomen. Toch maakt de Hoge Raad een principiële scheiding tussen deze normen, samenhangend met de verschillende doelstellingen die door de tuchtprocedure onderscheidenlijk de civiele procedure worden behartigd.⁵ In het tuchtrecht staat het algemeen belang voorop dat de maatschappij heeft bij de handhaving van de kwaliteit van de beroepsuitoefening, terwijl het civiele recht strekt tot het behartigen van het individuele belang van de procederende partij(en). Behoudens vanwege de in de tuchtprocedure geldende andere bewijsregels, neemt de Hoge Raad daarom aan dat een tuchtrechtelijk oordeel niet doorslaggevend is voor het oordeel over de civielrechtelijke aansprakelijkheid van de beroepsbeoefenaar.

De advocatuurlijke en medische tuchtcolleges toetsen het beroepsmatig handelen tegenwoordig regelmatig aan de hand van de al langer in het civiele recht gehanteerde maatstaf van ‘redelijk handelend en redelijk bekwaam beroepsgenoot’. Aangezien zij een eigen maatstaf hebben, namelijk de tuchtnorm, ligt zo’n toetsing niet zonder meer voor de hand. In deze bijdrage zal ik ingaan op de betekenis die deze ontwikkeling volgens mij heeft voor de aard van de tuchtrechtelijke toetsing en de doorwerking van een tuchtrechtelijke uitspraak in een beroepsaansprakelijkheidsprocedure.

2. De civielrechtelijke en tuchtrechtelijke normen

Het civielrechtelijke criterium van ‘redelijk handelend en redelijk bekwaam beroepsgenoot’, dat de Hoge Raad aanvaardde in het arrest *Speeckaert vs. Gradener*, betreft een ‘volle’ en geen ‘marginale’ toetsing van het handelen van de beroepsbeoefenaar.⁶ Volgens dit criterium moet de dienstverlening van voldoende kwaliteit zijn.⁷ Het begrip ‘dienstverlening’ dient daarbij niet ruim te worden opgevat: het gaat alleen om de *core business* van de beroepsbeoefenaar; om alle handelingen waarvoor zijn expertise is ingeroepen en die met de inhoudelijke behandeling van de zaak (of de gezondheidstoestand van de patiënt) te maken hebben.

In hoeverre verschilt de civielrechtelijke norm nu wezenlijk van de tuchtrechtelijke norm? Verondersteld wordt wel dat de toetsing aan de tuchtrechtelijke norm, anders dan de civielrechtelijke, veeleer een ‘moreel waardeoordeel’ inhoudt⁸ waarbij persoonlijke laakbaarheid van de beroepsbeoefenaar voorop staat.⁹ Ik denk dat een wezenlijk verschil dat tussen de tuchtrechtelijke en civielrechtelijke norm bestaat gelegen is in een verschil in reikwijdte van het begrip ‘dienstverlening’.

Bij toetsing aan de tuchtnorm moet de in beginsel ethische vraag worden beantwoord of de beroepsbeoefenaar

zich bij zijn dienstverlening *behoorlijk* heeft gedragen. Het begrip 'behoorlijkheid' werd aan het begin van de vorige eeuw begrepen in het licht van de belangen van de (eer van de) beroepsstand, en pas later in het licht van het algemeen belang dat bij een goede beroepsuitoefening is gediend. Om zo'n ethische vraag te kunnen beantwoorden past, anders dan bij toetsing aan de civielrechtelijke norm, in beginsel een ruime uitleg van het begrip 'dienstverlening': dit betreft niet alleen de *core business*, maar ook de in het licht van die *core business* meer als randzaken aan te merken gedragingen (bijvoorbeeld de bejegening).^{10,11}

Voor zover toetsing aan de tuchtnorm ziet op de 'technische' aspecten van de dienstverlening jegens de cliënt/patiënt (is sprake van een fout in de *core business*?), is deze toetsing door de jaren heen steeds dichter tegen de civielrechtelijke norm aan komen te liggen. Aanvankelijk was die toetsing slechts marginaal. Immers, aan het begin van de twintigste eeuw was tuchtrechtelijk laakbaar het handelen 'in strijd met de waardigheid van de stand' dan wel 'vertrouwensondermijnend' handelen.¹² Thans is ook, kortgezegd, het 'niet voldoende zorgvuldig handelen jegens de cliënt/patiënt' tuchtrechtelijk laakbaar. Bij dat laatste past logischerwijs een minder marginale toetsing van de door de beroepsbeoefenaar geleverde *core business*.

Bij toetsing aan de tuchtnorm moet de in beginsel ethische vraag worden beantwoord of de beroepsbeoefenaar zich bij zijn dienstverlening *behoorlijk* heeft gedragen

3. Tuchtrechtelijke norm: ingevuld met de maatstaf van 'redelijk handelend en redelijk bekwaam beroepsgenoot'

Voordat ik toekom aan de beantwoording van de vraag hoe het hanteren door de tuchtrechter van de 'redelijk hande-

lend en redelijk bekwaam'-maatstaf moet worden begrepen, is van belang helderheid te krijgen over hetgeen een tuchtrechter met 'redelijk handelend en redelijk bekwaam' voor ogen heeft. Wil hij echt de civielrechtelijke maatstaf voor beroepsaansprakelijkheid aanhouden en beoogt hij daarmee een – niet marginale – toetsing van de *core business*? De 'redelijk handelend en redelijk bekwaam beroepsgenoot' zou in dat verband een verfijning van de (algemene) tuchtnorm zijn. Inderdaad is sprake van gelijkstelling met de civielrechtelijke beroepsaansprakelijkheidsnorm, zoals uit hierna te behandelen jurisprudentie van advocatuurlijke en medische tuchtcolleges blijkt.

3.1. Advocatuur

Het Hof van Discipline heeft in een recente beslissing ter zake van zijn beoordeling van de wijze waarop een advocaat een zaak heeft behandeld – de *core business* van de advocaat – het gebruik van de *Speeckaert vs. Gradener*-maatstaf geïntroduceerd:

'Met de raad is het hof van oordeel dat de tuchtrechter de kwaliteit van de dienstverlening in volle omvang toetst, maar bij zijn beoordeling rekening houdt met de vrijheid die de advocaat dient te hebben met betrekking tot de wijze waarop hij een zaak behandelt en met de keuzes waarvoor een advocaat bij de behandeling kan komen te staan. De vrijheid die de advocaat heeft met betrekking tot de wijze waarop hij een zaak behandelt en de keuzes waarvoor hij kan komen te staan zijn niet onbeperkt, maar worden begrensd door de eisen die aan de advocaat als opdrachtnemer in de uitvoering van die opdracht mogen worden gesteld en die met zich brengen dat zijn werk dient te voldoen aan datgene wat binnen zijn beroepsgroep als professionele standaard geldt. Die professionele standaard veronderstelt een handelen met de zorgvuldigheid die van een redelijk bekwaam en redelijk handelende advocaat in de gegeven omstandigheden mag worden verwacht.'¹³

Het verschil tussen deze beslissing van het hof met eerdere tuchtrechtelijke jurisprudentie is dat het met deze beslissing duidelijk maakt meer te onderzoeken dan alleen de vraag of de advocaat 'kennelijk onjuist' is opgetreden of heeft geadviseerd.¹⁴ De kwaliteit van de *core*-dienstverlening wordt immers nu 'in volle omvang' getoetst, waarbij

Auteur

1. Mr. M.F. Mooibroek is werkzaam bij Boekel de Nerée NV. De auteur dankt mr. H. Uhlenbroek voor haar commentaar op de concept-versie van dit artikel.

Noten

2. HR 9 november 1990, NJ 1991/26 (*Speeckaert vs. Gradener*).
3. Art. 47 Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg.
4. Art. 46 Advocatenwet.
5. Zie onder meer HR 10 januari 2003, ECLI:NL:HR:2003:AF0690 (*Portielje vs.*

Notaris Y) en HR 13 oktober 2006, ECLI:NL:HR:2006:AW2080 (*La Vie d'Or*).

6. HR 9 november 1990, NJ 1991/26 (*Speeckaert vs. Gradener*), r.o. 3.7.
7. Zie nader E.A.L. van Emden & M. de Haan, *Beroepsaansprakelijkheid*, Recht en Praktijk, Contracten en Aansprakelijkheidsrecht, Deventer: Kluwer 2014, p. 15 e.v.
8. J.S.L.A.W.B. Roes, 'Wat is tuchtrecht?', *WPNR* 2008, p.922.
9. R.P.J.L. Tijttes, 'Samenloop van tuchtrecht, strafrecht en privaatrecht bij beroepsaansprakelijkheid', AA 1995 (2), p. 107.
10. Zie vooral de parlementaire geschied-

nis van de Wet BIG. *Kamerstukken II* 1987/88, 19522, 7 (MVA), p. 96 ('Tal van facetten van zorg – ethische, technische, economische, communicatieve e.d. – worden door de [tucht]normen bestreken') en *Kamerstukken II* 1985/86, 19522, 3 (MvT), p. 74 (waar opgemerkt wordt dat de tuchtrechter bij toetsing aan de tuchtnormen rekening kan houden met de gedragsregels, de stand van de wetenschap en maatschappelijke zorgvuldigheidsnormen).
11. Vergelijk ook de 'restcategorie' die de tuchtnormen bestrijken: handelen/nalaten

in strijd met het belang van een goede individuele gezondheidszorg (art. 47 lid 1 sub b Wet BIG) en handelen/nalaten dat een behoorlijk advocaat niet betaamt (art. 46, laatste gedeelte eerste zin Advocatenwet).
12. Art. 46 Advocatenwet (oud) en art. 1 Medische Tuchtwet 1928 (wet van 2 juli 1928, *Stb.* 222).
13. HvD 20 september 2013 ECLI:NL:TAHVD:2013:260, r.o. 5.2.
14. Bijv. RvD Amsterdam 15 juli 2013, ECLI:NL:TADRAMS:2013:30, r.o. 5.8.

© Chris Gomersall / Alamy

het hof als maatstaf neemt 'de zorgvuldigheid van een redelijk bekwaame en redelijk handelende advocaat'. Ook komt voor dat indien aan de tuchtprocedure een civiele procedure voorafging, de tuchtrechter overweegt dat in beide procedures 'dezelfde criteria' zijn gehanteerd.¹⁵

Deze ontwikkeling past bij de opmerking van de voorzitter van het Hof van Discipline de dienstverlening van de tuchtrechtelijk aangeklaagde advocaat sinds 2013 'meer dan marginaal [te] toetsen', hetgeen ertoe zou leiden 'dat er voor de klager ook wat meer te halen is bij de tuchtrechter dan in het verleden'.¹⁶ Steeds vaker verschijnt de 'redelijk handelend en redelijk bekwaame advocaat' in de (advocaten-)tuchtrechtelijke jurisprudentie.¹⁷

Steeds vaker verschijnt de 'redelijk handelend en redelijk bekwaame advocaat' in de tuchtrechtelijke jurisprudentie

3.2. De medische tuchtcolleges

Al in 2003 overwoog het Centraal Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg dat het bij toetsing aan de medische tuchtnorm enerzijds ging om het criterium van de 'redelijk handelend en redelijk bekwaam' beroepsgenoot en anderzijds ging het om de vraag of de medicus klaagster al dan niet onheus had bejegend.¹⁸ Behalve dat dus de vraag moest worden beantwoord of de medicus uit enig technisch oogpunt een fout had gemaakt (de *core business* van de medicus: had hij meer onderzoek moeten doen en een betere verslaglegging moeten aanhouden?; de redelijk handelend en redelijk bekwaame medicus), speelde de bejegening van de patiënte (het ethische oogpunt; het bredere begrip van 'dienstverlening') ook een – zij het aparte – rol bij de toetsing aan de algemene tuchtnorm.

Uit verschillende uitspraken blijkt vervolgens ook dat de medische tuchtrechter met de 'redelijk handelend en redelijk bekwaam beroepsgenoot' een volledige gelijk-schakeling van de tuchtrechtelijke norm en de civielrechtelijke norm beoogt. Zo merkte het Regionaal Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg (RTG) Amsterdam in zijn beslissing van 10 november 2009 op dat:

'Waar het (tuchtrechtelijk en civielrechtelijk) om gaat is of verweerder, als redelijk handelend en redelijk

bekwaam chirurg, heeft gehandeld binnen de redelijke en gebruikelijke grenzen die – in 2004 – door de beroepsgroep werden gehanteerd.^{19, 20}

Toetsing aan de medische tuchtnorm betreft dus ook een ‘volle’ toetsing van gewraakte geneeskundige handelingen.²¹ Inmiddels wordt door de medische tuchtcolleges steeds meer gesproken van de redelijk handelend en redelijk bekwaam fysiotherapeut, gynaecoloog, psychotherapeut enz.²²

4. Naar een ‘technisch georiënteerd tuchtrecht’?

Het is de vraag in welk kader de ontwikkeling kan worden geplaatst waarbij de advocatuurlijke en medische tuchtcolleges – bij de beoordeling van de *core*-dienstverlening – hun toetsing steeds vaker met zoveel woorden aan die van de civiele rechter gelijkstellen. Geen sprake is van een ontwikkeling naar een zuiver ‘technisch tuchtrecht’, waarbij de tuchtrechter slechts *core*-dienstverlening beoordeelt en waarbij ‘waardigheid van de stand’ of ‘vertrouwensondermijning’ in het geheel geen rol speelt. Een voorbeeld van dit ‘technische tuchtrecht’²³ betreft volgens Verpaalen dat van de Schepenwet:²⁴ het gaat daar immers slechts om de vraag wat van iemand *in zijn functie* van kapitein mag worden verwacht, en in het geheel niet of degene de beroepseer of het vertrouwen in de – voor zover hem bekend niet bestaande – stand der kapiteins heeft geschonden. De aspecten van standseer en vertrouwensondermijning zijn bij de toetsing aan de advocaten- en medische tuchtnorm echter nooit van het toneel verdwenen.

Wel kan worden geconstateerd dat het opduiken van de civielrechtelijke maatstaf van de ‘redelijk handelend en redelijk bekwaame beroepsbeoefenaar’ in het tuchtrecht een voorlopig sluitstuk is van de ontwikkeling om de door de beroepsbeoefenaar geleverde *core*-dienstverlening steeds minder marginaal te toetsen. In dit verband kan van het advocatentuchtrecht en het medisch tuchtrecht worden gezegd dat zij zich hebben ontwikkeld tot ‘technisch georiënteerd tuchtrecht’, omdat daar een niet-marginale toetsing van de *core*-dienstverlening (is een technische beroepsfout gemaakt?) meer centraal is komen te staan.

5. De civielrechtelijke consequenties van een technisch georiënteerde tuchtrechtelijke toetsing

Een tuchtrechtelijke uitspraak kan in een civielrechtelijke procedure worden ingebracht als bewijsmiddel dat de beroepsbeoefenaar al dan niet een fout heeft gemaakt. Hoewel de civiele rechter zijn oordeel in het licht van het tuchtrechtelijke oordeel begrijpelijk moet maken,²⁵ is hij volgens de Hoge Raad niet eraan gebonden, onder meer omdat hij aan een *andere maatstaf* toetst – hetgeen samenhangt met de verschillende doelstellingen van het tuchtrecht en het civiele recht.²⁶ Het onderscheid in doelstellingen valt uiteraard niet te ontkennen, maar dat *derhalve* steeds sprake zou zijn van *wezenlijk verschillende* normen in beide procedures kan mijns inziens niet in elk concreet geval worden volgehouden. Om te bepalen in hoeverre in een concrete situatie 1. gesproken kan worden van *andere maatstaven* en 2. welke motiveringsplicht dit voor de civiele rechter met zich brengt indien hij van een tuchtrechtelijk oordeel wil afwijken, kan de volgende leidraad worden aangehouden:

1. *Dezelfde maatstaf*

Indien de tuchtrechter de door de beroepsbeoefenaar geleverde *core*-dienstverlening in volle omvang heeft getoetst, dan dient uitgangspunt te zijn dat in zo’n geval toetsing aan de tuchtrechtelijke norm en toetsing aan de civielrechtelijke zorgvuldigheidsnorm op hetzelfde neerkomt. Een dergelijke ‘technische’ toetsing staat buiten kijf indien de tuchtrechter de ‘redelijk handelend en redelijk bekwaam’-maatstaf heeft aangehouden. De tuchtrechtelijke norm is dan immers verijnd met een (van oorsprong) civielrechtelijke norm. In deze situatie dient overwogen te worden dat de zorgvuldigheidsnorm waaraan de tuchtrechter heeft getoetst ‘niet in relevante mate afwijkt’ van de civielrechtelijke beroepsaansprakelijkheidsnorm²⁷ of dat sprake is van ‘wezenlijk dezelfde norm’.²⁸ Een dergelijke vereenzelviging van normen is niet onwenselijk gelet op de rechtszekerheid (heldere en logische uitleg van de inhoud van normen).²⁹

Consequentie hiervan zou dan niet zijn dat het voor de civiele rechter praktisch onmogelijk wordt om van een tuchtrechtelijk oordeel af te wijken, maar slechts dat in deze situatie het ‘andere maatstaven’-argument logischerwijs niet meer kan worden gebruikt om van een tuchtrechtelijk oordeel af te wijken. De normen komen in deze situa-

15. RvD 's-Hertogenbosch 21 mei 2012, ECLI:NL:TADRSHE:YA2922, r.o. 5.1.

16. J. van Dijk, ‘Te weinig stimulans om te klagen’ (interview), *Mr.* 2013, afl. 4/5, p. 74. Bevestigd in: Q. Falger, ‘Inhoudelijker toetsing van de kwaliteit van de dienstverlening’ (interview), *Jaarverslag HvD en RvD* 2013, p. 30-31.

17. Zie: RvD Amsterdam 11 maart 2014, ECLI:NL:TADRAMS:2014:68; RvD Limburg 16 december 2013,

ECLI:NL:TADRSHE:2013:177; RvD Amsterdam 20 augustus 2013,

ECLI:NL:TADRAMS:2013:59, r.o. 5.2; RvD Amsterdam 28 oktober 2013,

ECLI:NL:TADRAMS:2013:138, r.o. 4.2; RvD

Amsterdam 22 april 2014, ECLI:NL:TADRAMS:2014:110, r.o. 4.1 jo. 4.5.

18. CTG 15 mei 2003 (zk.nr. 2002-112), r.o. 4.2.

19. RTG Amsterdam 10 november 2009, ECLI:NL:TGZRAMS:2010:YG0021, r.o. 5.1.

20. Zie recentelijk: RTG Amsterdam 11 maart 2014, ECLI:NL:TGZRAMS:2014:39, r.o. 5.1; RTG 's-Gravenhage 6 mei 2014, ECLI:NL:TGZRSGR:2014:52, r.o. 5.1.

21. Zie daarover ook de opmerking van Q. Falger, ‘Inhoudelijker toetsing van de kwaliteit van de dienstverlening’ (interview), *Jaarverslag HvD en RvD* 2013, p. 30-31 (‘in het medisch tuchtrecht vindt die inhoudelij-

ker toets al plaats’).

22. Bijv. CTG 14 maart 2013, ECLI:NL:TGZ:CTG:YG2706; RTG Zwolle 11 augustus 2011,

ECLI:NL:TGZRZWO:YG1277; RTG Zwolle 28 maart 2014,

ECLI:NL:TGZRZWO:2014:36.

23. Zie nader voor het begrip ‘technisch tuchtrecht’: O.A.C. Verpaalen, ‘Zijn nadere wetgevende voorzieningen op het gebied van het tuchtrecht en het tuchtprocesrecht wenselijk?’ *Preadvies, Handelingen 1971 der Nederlandse Juristen-Vereeniging*, deel 2 (hierna: Verpaalen 1971), p. 72 e.v.

24. Verpaalen 1971, p. 106.

25. HR 12 juli 2002,

ECLI:NL:HR:2002:AE1532 (*Telfout*).

26. HR 10 januari 2003, ECLI:NL:HR:2003:AF0690 (*Portielje vs. Notaris Y*).

27. Rb. Arnhem 4 april 2007, JA 200108, r.o. 3.12.

28. Rb. Rotterdam 28 maart 2012, ECLI:NL:RBROT:2012:BW4612, r.o. 4.5. Zie

ook: R.W.M. Giard, ‘Oordelen over persoonschade veroorzaakt door diagnostische fouten’, *TVP* 2014, p. 18 (zorgplichten art. 7:453 BW en art. 47 Wet BIG ‘in essentie hetzelfde’).

29. Vergelijk R.P.Wijne, *Aansprakelijkheid voor zorggerelateerde schade* (diss. Rotterdam), Deventer: Bju 2013, p. 68.

Het tuchtrechtelijk oordeel heeft dan, met betrekking tot de vraag of een beroepsfout is gemaakt, in de civiele procedure als een soort deskundigenrapport te gelden

tie immers op hetzelfde neer. Het – door deskundige vakgenoten gegeven – tuchtrechtelijk oordeel heeft dan, met betrekking tot de vraag of een beroepsfout is gemaakt, in de civiele procedure als een soort deskundigenrapport te gelden. De civiele rechter blijft bevoegd de(zelfde) norm anders in te vullen c.q. van het tuchtrechtelijk oordeel af te wijken, bijvoorbeeld doordat hij tot een andere feitenvaststelling komt of vastgestelde feiten anders weegt.³⁰ De civiele rechter heeft daarbij – zeker indien de tuchtrechter spreekt van ernstig laakbaar handelen³¹ of de tuchtklacht ongegrond heeft verklaard³² – een motiveringsplicht, waarbij hij kenbaar dient te maken op welke inhoudelijke gronden hij van het tuchtrechtelijk oordeel afwijkt.

2. Andere maatstaven

In andere situaties verschillen de maatstaven die in de tuchtrechtelijke en civielrechtelijke procedure worden gehanteerd wezenlijk van elkaar. Dat is ten eerste het geval indien de tuchtrechter moet oordelen of de tuchtnorm is geschonden wegens vermeend (ethisch) onbetamelijk handelen dan wel kenbaar heeft gemaakt primair erop te hebben gelet of het vertrouwen in of de eer van de stand is geschaad. Onderwerp van toetsing is hier immers de dienstverlening in brede zin. In beginsel ligt dan, anders dan bij toetsing aan de civielrechtelijke

norm, geen focus bij een beoordeling in volle omvang van de *core*-dienstverlening.³³ De tuchtrechtelijke norm kan dan *gelet op de (ethische) onbetamelijkheid* 'strenger' zijn dan de civielrechtelijke norm.³⁴ Ten tweede is denkbaar dat – hoewel ook de tuchtrechter de dienstverlening in volle omvang heeft getoetst – de gedraging van de beroepsbeoefenaar een laakbaarheid betreft die vanuit het oogpunt van de behartiging van het algemene belang van een goede kwaliteit van de beroepsuitoefening door de tuchtrechter bestraft dient te worden, maar civielrechtelijk te licht is om te spreken van onrechtmatigheid.³⁵ Ten slotte is een mogelijkheid dat tuchtrechtelijk geen sprake is van persoonlijke laakbaarheid van de beroepsbeoefenaar, maar civielrechtelijk het gewraakte handelen (of nalaten) krachtens de wet of de in het verkeer geldende opvattingen voor zijn rekening komt (artikel 6:162 lid 3 BW).

Consequentie van een van de onder dit kopje genoemde situaties is dat hier het 'andere maatstaf'-argument op zichzelf voldoende rechtvaardiging kan (blijven) vormen voor de civiele rechter om van een tuchtrechtelijk oordeel af te wijken.

6. Besluit

Een andere vraag is of het wel de bedoeling is dat de tuchtrechter voor zijn maatstaf aansluiting zoekt bij de civielrechtelijke beroepsaansprakelijkheidsnorm. Enerzijds kan men daar kritisch over zijn: worden met deze wijze van toetsing niet quasi-privatrechtelijke verhoudingen tussen de beroepsbeoefenaar en zijn cliënt/patient beoordeeld, precies tegen de bedoeling van de wetgever in?³⁶ Anderzijds kan de aansluiting simpelweg gezien worden als een erkenning door de tuchtrechter van het feit dat wanneer hij de *core*-dienstverlening in volle omvang toetst deze feitelijk niet in relevante mate verschilt van toetsing aan de civielrechtelijke zorgvuldigheidsnorm. ●

30. Vergelijk Rb. Noord-Holland 23 oktober 2013, ECLI:NL:RBNHO:2013:9804, r.o. 7.3.

31. Vergelijk conclusie bij H. Uhlenbroek & M.F. Mooibroek, 'De betekenis van een tuchtrechtelijk oordeel voor de beroepsaansprakelijkheid overschat?', AV&S 2013, p. 225.

32. Vergelijk Hof Arnhem-Leeuwarden 24 december 2013, ECLI:NL:GHARL:2013:9927, r.o. 3.6, waarin

het hof overwoog dat aan een tuchtrechtelijk oordeel niet zomaar voorbij gegaan kon worden, 'zeker niet wanneer de tuchtrechter de klacht ongegrond heeft verklaard'.

33. Vergelijk HR 3 oktober 1997, NJ 1998/9, waarin de Eerraad van de Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde enkel tuchtrechtelijk laakbaar achtte *de bejegening* door de dierenarts van de koper van een paard en in de daarop

volgende procedure om schadevergoeding de civiele rechter had overwogen dat zulks derhalve niet zag op het onderzoek van het paard als zodanig.

34. Zie ook de stelling van A. Hammerstein, 'Tuchtrecht mag afwijken van burgerlijk recht', *WPNR* 2012, p. 920-921, die het in de kern aanvaardbaar acht dat, *gelet op de eer en het aanzien van het notarisambt*, de tuchtrechter een strengere

maatstaf dan de civiele rechter aanhoudt.

35. Bijv. Rb. Arnhem 20 oktober 2004, ECLI:NL:RBARN:2004:AR6329.

36. *Kamerstukken II* 1981/82, 16094, 6 (MvA Advocatenwet), p. 3-4 en *Kamerstukken II* 1987/88, 19522, 7, (MvA Wet BIG) p. 76.